

Crematorium

“Haskerpoort”

Rust en ruimte

Inleiding

Bij menig een zal de vraag rijzen of het wenselijk of zelfs verstandig is een tweede crematorium te bouwen in de omgeving van Heerenveen. Er is immers reeds een crematorium in Heerenveen aanwezig.

Graag willen wij uitleggen waarom het stichten van een tweede crematorium een prima aanvulling is op het huidige aanbod.

Ook willen we onze visie op het cremeren en het gebouw laten zien, met als uitgangspunt;

Rust en ruimte. Met respect voor mens en milieu.

Naast de flexibele mogelijkheden van dit moderne gebouw hebben we gedacht aan de gevolgen voor het milieu en de bescherming hiervan. Efficiënt omgaan met natuurlijke bronnen hebben voorop gestaan tijdens het ontwerp en de ontwikkeling van dit gebouw.

Overwegingen

Het huidige crematorium verzorgt ongeveer 800 crematies per jaar, gemiddeld ongeveer 3 per werkdag. De faciliteiten zijn verouderd en voldoen niet aan de wensen die de moderne consument stelt aan een waardige uitvaart.

De te kleine ruimtes en beperkte mogelijkheden zijn dikwijls een struikelblok en doen afbreuk aan het waardige afscheid wat zij voor ogen hebben. Deze situatie staat haaks op ons uitgangspunt;

‘Een waardig afscheid mogelijk maken’.

Diverse overwegingen hebben ons er toe aangezet de wensen en plannen rondom een nieuw te bouwen crematorium gestalte te geven;

- Kwaliteitsoverwegingen
- Concurrentieoverwegingen
- Tijdsoverwegingen
- Prijsoverwegingen

Kwaliteitsoverwegingen

De waardering voor de faciliteiten in het crematorium blijven gemiddeld achter bij de waardering die onze klanten hebben voor onze eigen dienstverlening.

Dit betreft zaken als:

- De ruimte waarin de plechtigheid heeft plaatsgevonden
- Kwaliteit van de muziekweergave
- Of er voor de plechtigheid voldoende tijd was
- Representativiteit van de medewerkers van het crematorium
- Beschikbaarheid en zichtbare aanwezigheid van de medewerkers
- De kwaliteit van de aangeboden horecaproducten
- Of er voldoende tijd voor de condoleance was

De waardering voor de dienstverlening van het huidige crematorium ligt gemiddeld 1,1 punt onder de waardering die de klant voor onze eigen dienstverlening heeft.

De gemiddelde klantwaardering voor Uitvaartverzorging Van der Zwaag is 9,3.

Voor ons gegronde reden om zelf de exploitatie van een eigen crematorium ter hand te nemen.

Concurrentieoverwegingen

In Friesland is 80 procent van de bestaande crematoria in handen van grote landelijke uitvaartondernemingen. Ook in de naastgelegen Provincies zijn de meest dichtbijzijnde locaties in handen van deze grote landelijke spelers.

Goutum, Heerenveen en Sneek zijn eigendom van Yarden. Opeinde is van Monuta. Maar ook het crematorium in Groningen en Meppel zijn onderdeel van Yarden.

Crematoria Noord Nederland:

Goutum	Yarden
Heerenveen	Yarden
Sneek	Lokaal/ Yarden
Opeinde	Monuta
Marsum	Lokaal
Groningen	Yarden
Winschoten	Lokaal
Stadskanaal	Monuta
Assen	Facultatieve
Emmen	Monuta /Lokaal
Meppel	Yarden
Lelystad	Yarden
Zwolle	Monuta /Facultatieve

10 van de 13 crematoria in het Noorden zijn in handen van Yarden of Monuta. Grote landelijke spelers op de uitvaartmarkt.

Dat een 'winstbrenger' als een crematorium de financiële positie van deze partijen in belangrijke mate zal versterken kan afgeleid worden uit de jaarcijfers van deze bedrijven. Kleine lokale uitvaartverzorgers zijn afhankelijk van grote partijen die zich met de winsten uit crematoria kunnen versterken te koste van dezelfde kleine ondernemers.

Uit concurrentieoverwegingen is het voor ons zeer wenselijk een eigen crematorium te exploiteren.

Tijdsoverwegingen

Vanuit de markt is er steeds meer vraag naar plechtigheden waar meer tijd is om in alle rust afscheid te nemen en waarbij de klant meer inspraak heeft in de tijden waarop een dienst zou moeten plaatsvinden.

Een vaak gehoorde klacht is dat nabestaanden ervoeren dat ze uit de koffiekamer werden gejaagd. Ook het feit dat terwijl de eerste groep nog in het crematorium is, de tweede groep voor de volgende plechtigheid reeds arriveert wekt weerstand op.

Om aan de vraag uit de markt te voldoen is het wenselijk meer capaciteit te bewerkstellingen door uitbreiding van het huidige aanbod.

Prijsoverwegingen

De prijs voor een crematie in Heerenveen is in de afgelopen jaren gestegen met 4% per jaar. Dit is geen goede ontwikkeling. Temeer daar de stijging van de grafkosten mensen bijna dwingt te kiezen voor crematie.

In de berekeningen zijn wij uitgegaan van een stijging van de tarieven van maximaal 2% per jaar, deze stijging is voldoende om in de toekomst kosten dekkend te blijven werken.

Berekeningen

Om te komen tot een deugdelijke exploitatiebegroting is het goed te weten hoeveel uitvaarten er binnen het crematorium verwacht kunnen worden.

We hebben gekeken naar het aantal uitvaarten door onszelf verzorgd in 2010, 2011 en 2012 ook is er een berekening gemaakt op basis van het aantal crematies tot juni van 2013. Daarnaast hebben wij collega ondernemers gevraagd in welke mate zij positief staan ten opzichte van een nieuwe crematorium.

Het aantal overlijdens in 2012 in de omringende gemeentes is gebruikt om het totaal aantal crematies te berekenen. Bij deze berekeningen zijn wij er van uit gegaan dat het aantal crematies in dorpen traditioneel lager is dan landelijke gemiddeldes, waarbij Heerenveen een uitzondering vormt.

2012	Totaal		crematies
Heerenveen	430	60%	258
Skarsterlân	217	55%	119
Weststellingwerf	276	55%	151
Lemsterland	102	55%	56
Boarnsterhim	142	55%	78
Overige plaatsen			200
	1167		862

*Op 1 januari 2012 wonen er in Fryslân 647.279 inwoners. In 2000 woonden er nog 624.500 inwoners. De totale Friese bevolking is tussen 2000 en 2012 dus toegenomen met 22.779 inwoners ofwel een toename van 3,6 procent. Deze groei is minder dan landelijk, waar de groei van de bevolking in dezelfde periode 5,4 procent was. De hoogste groei van de bevolking in de periode 2000-2012 heeft plaatsgevonden in **Heerenveen (+7,6 procent)**, **Lemsterland (+7,5 procent)**, Leeuwarden (+7,2 procent), **Boarnsterhim (+6,1 procent)** en Smallingerland (+5,8 procent).*

*Gemeenten waar de bevolking het meest is gekrompen zijn Vlieland (-8,1 procent), Schiermonnikoog (-6,8 procent) en Dantumadiel (-2,9 procent). Als naar de leeftijdsopbouw wordt gekeken dan valt op dat sinds 2000 het aantal Friezen tot 45 jaar is gedaald. **Het aantal 45-65-jarigen en het aantal 65-plussers is juist toegenomen.** Deze ontwikkeling is ook te zien in de toename van de gemiddelde leeftijd van de Friese bevolking. In 2000 was deze 38 en in 2012 is deze 41. De hoogste gemiddelde leeftijd is te vinden op Schiermonnikoog met 46 jaar, de laagste in Leeuwarden met 39 jaar.*

(Bron: www.monitorfriesland.nl)

Van der Zwaag 2011

301	crematies	60,56 %
196	begrafenissen	39,46 %
0	ter beschikkingstellingen	0 %
497	totaal	

Landelijk 2011

79.594	crematies	58.64 %
135.741	totaal	

Van der Zwaag 2012

406	crematies	66 %
197	begrafenissen	32,5 %
3	ter beschikkingstellingen	0,5 %
606	totaal	

Landelijk 2012

83.379	crematies	59,3 %
140.709	totaal	

Aantallen

Na berekeningen komen wij uit op een break even point van 330 crematies per jaar. Binnen de onderneming verzorgden wij in 2012 ruim 400 crematies. In theorie kunnen wij het crematorium doen laten functioneren met de door ons zelf te verzorgen uitvaarten. Het aantal crematies in 2012 verzorgd door ons in het crematorium Schoterhof is 165, 50% van het benodigd aantal crematies wordt dan door de eigen onderneming aangebracht.

Het aantal crematies verzorgd door de onderneming tot nu toe (26-11-2014) in 2014 is 402, waarvan 177 in het crematorium in Heerenveen.

Overige marktpartijen staan positief tegenover onze plannen en zullen hun klanten ook de keuze bieden de crematie in crematorium Haskerpoort te doen laten plaatsvinden.

Van de 10 grotere spelers in de markt zeggen 9 dat ze graag bij ons willen komen. Deze 9 uitvaartverzorgers verzorgen samen ongeveer 380 uitvaarten per jaar in het huidige crematorium. Als zij 50% van hun crematies door ons laten verzorgen, wordt het benodigd aantal crematies gehaald.

In onze berekeningen gaan we uit van maximaal 400 uitvaarten per jaar met een maximum van 2 crematieplechtigheden per dag. Dit maximum biedt nabestaanden ruime tijden voor een waardig afscheid.

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat in de periode 2015 tot 2045 een stijging van het aantal overlijdens is te verwachten van 35%

Wij verwachten een stijging van ongeveer 1,2% per jaar, lager dan het landelijk gemiddelde. Vanuit de dorpen rondom Heerenveen is een stijging van het aantal crematies te verwachten. Het landelijke gemiddelde van 60% crematies zal ook in de gebieden rondom Heerenveen van toepassing zijn. Het gemiddeld aantal crematies in Heerenveen is historisch al relatief hoog ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

In het eerste kwartaal is landelijk het aantal crematies voorlopig gesteld op 24069 een percentage ten opzichte van het totaal aantal uitvaarten van **60,38 %**

Crematiepercentage zal stijgen naar 75%

Geplaatst: 24 augustus 2013 Over vijftien jaar wordt nog maar een kwart van de overledenen begraven in Nederland. Henry Keizer, secretaris van de Landelijke Vereniging van Crematoria (LVC) zegt in het Nederlands Dagblad dat het crematiepercentage in de komende jaren zal stijgen naar 75%.

In het eerste kwartaal van dit jaar kwam het percentage crematies voor het eerst boven de 60% uit. Meer dan 24.000 van de 40.000 overledenen werden in deze periode gecremeerd. Keizer zegt dat als deze trend zich doorzet, over vijftien jaar driekwart van de overledenen zal worden gecremeerd. Keizer denkt niet dat het percentage daarna nog verder zal oplopen omdat de meeste mensen die tegen die tijd kiezen voor een begrafenis, kiezen vanwege hun geloof.

Bron: www.uitvaartbranche.nl

Het aantal crematies binnen de onderneming is het eerste half jaar gestegen naar **68,83 %!!!**

Op basis van berekeningen (zie bijlage) is het zeker te verwachten dat bij de huidige aantallen het crematorium financieel uit kan. Daarnaast zal het huidige crematorium wel last ondervinden van de concurrentie, maar gezien het aantal crematies dat over blijft zal dat rendabel kunnen blijven.

In de berekeningen zijn wij uitgegaan van de 165 crematies die wij in 2012 hebben verzorgd in het huidige crematorium, daarnaast hebben wij een aantal crematies verzorgd in andere crematoria. Het totaal aantal crematies door ons verzorgd in andere crematoria in 2012 was 241. Het totaal aantal crematies door ons verzorgd was **406**.

De keus voor een crematorium wordt doorgaans gemaakt op basis van de bereikbaarheid en de nabijheid van het sterfhuis. Het kan zijn dat indien deze nabestaanden gewezen worden op de mogelijkheden van het nieuwe crematorium, zij zullen kiezen voor Haskerpoort. Dit aantal schatten wij op 20 crematies met plechtigheid per jaar.

Naast de aantallen uitvaarten met complete dienst verwachten wij ook een aantal crematies extra te kunnen verrichten op basis van het zogenaamde ‘crematie zonder plechtigheid’. Hierbij wordt de overledene ter crematie aangeboden, er is geen sprake van verder gebruik van de faciliteiten van het crematorium. Gezien de economische ontwikkelingen is er voornamelijk vanuit de grotere steden (Leeuwarden, Groningen) vraag naar dergelijke uitvaarten. Het verwachte aantal hierbij is geschat op 20 per jaar. De bijdrage in de omzet is gering. Maar de crematie kan buiten de reguliere tijden plaatsvinden en draagt bij aan de efficiency van de oven.

<i>Reguliere crematies vd Zwaag</i>	<i>165</i>
<i>Reguliere crematies van buiten het werkgebied</i>	<i>20</i>
<i>Reguliere crematies derden</i>	<i>190</i>
<i>Diensten met begrafenis</i>	<i>20</i>
<i><u>Crematies zonder plechtigheid</u></i>	<i><u>20</u></i>
<i>Totaal</i>	<i>415</i>

Het benodigde aantal crematies met plechtigheid van 350 per jaar zal ruimschoots gehaald kunnen worden.

Ruimte

Het huidige crematorium heeft een zitcapaciteit van 140 personen, daarnaast kunnen overige belangstellenden staande de plechtigheid volgen in de aula, dan is de capaciteit ongeveer 180 personen. Ook in de ontvangsthal kan een dienst worden gevolgd middels een scherm. Omdat belangstellenden er graag bij zijn in de aula is het teleurstellend als dit niet mogelijk is.

Het volgen van de dienst middels een scherm wordt gezien als een noodzakelijk kwaad, men staat dan liever in de aula zelf.

In onze plannen gaan wij uit van flexibele mogelijkheden, middels schuifwanden is het mogelijk de aula met een zitcapaciteit van 160 personen te vergroten naar een zitcapaciteit van 240 personen. Naast maximaal 240 zitplaatsen is er ruimte voor 100 stapplaatsen. Dit verhoogt de capaciteit van de ruimte naar 340 personen die bij de plechtigheid aanwezig kunnen zijn. Indien de zitplaatsen in de ontvangsthal worden verwijderd en de ruimte wordt benut voor sta plaatsen, is de capaciteit **400** personen.

*Allen kunnen lijfelijk in de zelfde ruimte zijn als de overledene en de nabestaanden.
Dit verhoogt het gevoel het verdriet samen te hebben gedeeld.*

Rust

Nabestaanden hebben vaak geen zicht op het verloop van een crematieplechtigheid met condoleance na afloop, tijdens de regeling kiest men, ondanks andere adviezen, meestal voor de standaard tijden. Vaak loopt een dienst uit en ook een condoleance duurt langer dan gepland. Omdat in de huidige situatie plechtigheden strak achter elkaar aan zijn gepland kunnen volgende groepen hierdoor hinder ondervinden. De uitlopende partij heeft het gevoel uit de koffiekamer te worden gejaagd en de volgende partij moet later beginnen dan gepland, dit is voor alle partijen zeer onaangenaam.

In onze plannen gaan wij uit van maximaal twee plechtigheden van 2 uur met uitlooptermogelijkheid, per dag. Tussen de twee plechtigheden zit 1,5 uur tijd, spontane uitloop of het opruimen van de zalen is dan geen probleem.

Plechtigheden lopen niet door elkaar heen, er is tijd om rustig na te praten en te condoleren, dit geeft rust en een prettig gevoel bij de nabestaanden.

Inspectierichtlijn Lijkbezorging

In de inspectierichtlijn Lijkbezorging zijn adviezen opgenomen met betrekking op de inrichting, technisch beheer en onderhoud van begraafplaatsen, crematoria en opbaargelegenheden.

In paragraaf 4.4 zijn knelpunten genoemd bij de locatiekeuze van crematoria. Ter voorkoming van deze knelpunten dient rekening gehouden te worden met een aantal zaken ten aanzien van de situering van de inrichting.

Verkeer

De ligging van de inrichting dient zodanig te zijn dat het bestemmingsverkeer daarvan geen hinder ondervindt. De inrichting moet goed bereikbaar zijn voor rouwstoeten en belangstellenden. Omwonenden dienen daar zo weinig mogelijk overlast van te ondervinden.

Door de situering nabij uitvalswegen richting de A7 garanderen we een optimale bereikbaarheid, er zal niet veel gebruik van de Jousterweg worden gemaakt om het crematorium te bereiken.

Parkeren

Omdat er in de omgeving niet veel ruimte is om auto's te parkeren willen we groene parkeerplaatsen als buffers aanleggen die met 'grastegels' zijn verhard. Deze parkeerplaatsen zullen groen blijven en versterken het landelijke beeld.

In ons land ligt het gemiddeld aantal bezoekers per crematie op 60, verdeeld over ongeveer 40 auto's. Crematoria dienen over voldoende parkeercapaciteit te beschikken, rekening houdend met de mogelijkheid dat bij meerdere druk bezochte crematies per dag overlapping van bezoekers kan ontstaan. De inrichting dient van voldoende omvang te zijn zodat de uitvaartstoeten voldoende manoeuvreerbaarheid hebben op de inrichting.

Uitgaande van landelijke gemiddeldes en een aantal van 340 crematies per jaar maken we de schatting dat er $340 \times 40 = 13.600$ auto's per jaar naar het crematorium zullen komen. Deze bewegingen zullen voornamelijk buiten de spits plaatsvinden.

In het ontwerp is rekening gehouden met 60 bestrate parkeerplaatsen en 60 groene parkeerplaatsen. Het zal niet voorkomen dat meerdere uitvaartstoeten gelijktijdig op de inrichting aanwezig zullen zijn omdat er maar twee plechtigheden per dag worden geboekt. Er wordt ruimschoots voldaan aan de richtlijnen.

Rook- en geuroverlast

Omwonenden mogen geen rook- en geuroverlast ondervinden van de crematieprocessen. Daarom dienen aan de wijze van verbranden, de samenstelling en afvoer van de rookgassen en de te gebruiken installaties regels te worden gesteld (door middel van de milieuvergunning krachtens de Wet milieubeheer)

Per 1 juli 1998 is een Bijzondere Regeling Crematoria opgenomen in de Nederlandse Emissie Richtlijnen (NeR) 3.5/93.1). Deze bijzondere regeling bevat normen voor de geëmitteerde rookgassen en eisen voor de te gebruiken installaties. Deze regeling geldt voor alle nieuw te plaatsen typen gasgestookte crematie-ovens. Het is de bedoeling deze NeR-regeling op te nemen in de vergunningvoorschriften. Voor alle stoffen (met uitzondering van kwik) geldt dat bij een goed functionerende oven de emissies onder normale omstandigheden onder de grenswaarden van de algemene emissie-eisen van de NeR 3.5/93.1 blijven.

Voor kwik legt de NeR een nageschakelde techniek op.

De leverancier van de crematieoven garandeert dat alle ovens aan de eisen van de Nederlands emissie richtlijn voldoen.

Milieu

Uitstoot schadelijke stoffen

Doordat de oveninstallatie wordt voorzien van de meest moderne filterinstallaties voldoet de uitstoot aan alle Europese normen en aan de huidige NeR

Energie

Onze voorkeur gaat uit naar leveranciers van groene energie.

Een crematieoven verbruikt een aanzienlijke hoeveelheid gas, wij onderzoeken of het mogelijk is hiervoor Bio Gas te gebruiken.

Het crematorium moet in grote mate voorzien in de eigen behoefte aan energie. Een warmte terugwininstallatie kan warmte genereren om de gebouwen te verwarmen. De extra isolerende werking van het sedumdak is daarbij een extra voordeel.

Naast een warmte terugwin installatie, die in de zomer geen of weinig nut heeft, willen we (laten) onderzoeken of het mogelijk is (oven) warmte om te zetten in elektrische energie om in de zomer in de elektrische behoefte te kunnen voorzien die nodig is om het gebouw middels airco te koelen. Dit kan bijvoorbeeld met een Stirling motor. (Mini WKK). Ook hierbij is de isolatiewaarde van het sedumdak van waarde.

Buitenverlichting met eigen zonnepanelen en bewegingsmelders verlichten de omgeving in de donkere dagen, deze verlichting zal 's nachts niet nodig zijn dus is er geen sprake van lichtvervuiling of hinder voor de omgeving.

Verlichting doen we met LED verlichting, voorzien van bewegingsmelders in de ruimtes waar dit kan

Water

Om het milieu minder te belasten willen we regenwater opvangen om te gebruiken voor het spoelen van toiletten. Hiernaast gebruiken we voor schoonmaak en afwassen enkel producten die afbreekbaar zijn zodat de milieu belasting minimaal is. Hemelwater wordt via het oppervlaktewater afgevoerd, hiervan hoeft niets het riool te belasten.

Gebruik duurzame materialen

Bij de bouw van het crematorium streven we naar het gebruik van duurzame en/of hernieuwbare materialen.

www.groenebouwmaterialen.nl

Subsidies

Sedumdak

Lichtvervuilingsbeperkende buitenverlichting

Net even iets extra's

Katheter, éénvoudig in hoogte verstelbaar, geschikt voor rolstoelers en kinderen, voorzien van twee microfoons

www.spreekgestoelten.nl

Condoleance mogelijkheid met Ipad,
Qrul Media

Multimedia mogelijkheden, intergratie social media tijdens de plechtigheid (tijdens de muziek tweets weergeven?)